

Tarkasteluni kohdistuu voimassa olevan oikeuden mukaan määräytyvien ammatillisen kuntajohtamisen välineiden eli lainsäädännön yhtäältä mahdollistamien ja toisaalta edellyttämien työkalujen käyttöön uudistuvan kunnan johtamisessa.

Perustava lähtökohta ja aiempaan verrattuna yhä selvempi muutos kuntajohtamisessa on sen fokuksen siirtyminen yhä enemmän niin sanotun ydinkunnan perinteisestä johtamisesta kuntakonserniomistuksen ja -toiminnan johtamiseen. Uuden kuntalain säännösperusta on em. mielessä varsin yksiselitteinen lain useiden säännösten (1.1 §, 2 §, 6.2 §, 37.1 § jne.) kohdentaessa toistuvasti huomionsa kaikkinaiseen ”kunnan toiminnan” tarkasteluun niin velvoittavassa kuin oikeuttavassakin mielessä.

Uusi kuntalaki on vahvistanut lainsäädännöllisesti myös luottamushenkilöpäätöksenteon keinovalikoimaa ja systemaattisia mahdollisuuksia kuntajohtamisen toteuttamisessa ja siihen vaikuttamisessa. Merkittävin ”uusi” väline tässä mielessä on valtuuston päätösvaltaan kuuluva, nyttemmin lakisääteinen, kuntastrategia ja sen määrittäminen yksiselitteisesti siksi ohjausvälineeksi, jonka mukaisesti *kunnan toimintaa johdetaan* (kuntaL 38.1 §) viimeistään uusien valtuustokausien alkaessa vuonna 2017.

On selvää, että edellä esille nostettu säädännäinen infrastruktuuri kunnan johtamisen välineenä siirtää ammatillisen kuntajohtamisen, ennen muuta kunnanjohtajan, toiminnan fokusta aina vain enemmän yksityisoikeudellisesti, erityisesti yhtiö- ja sopimusoikeudellisesti, rakentuvaan suuntaan. Jo pelkästään ammatillisen kuntajohtajan tehtävät kunnanhallitusta palvelevana yleisjohtajana edellyttävät jatkossa yhä enemmän sopimus- ja yhtiöoikeudellisia kvalifikaatioita kuntajohtajaosaamiselta. Tätä tosiasiallista – jo nyt suuressa kuntajoukossa on toteutettu mittavat lakisääteisten palvelujen *sopimus*perustaiset ulkoistukset – ja myös vahvasti oikeudelliseen sääntelyyn perustuvaa uudistuvaa kunnallista toimintamallia olisi perusteltua vahvistaa myös aidosti vaikuttavin kuntatutkimuksellisin ja -koulutuksellisin toimintamuodoin. Nimenomaan tällaiselle julkisen ja yksityisen toiminnan rajapinnan ylittävälle, uudelle kunnallishallinto-oikeudelliselle tieteelliselle orientaatiolle olisi nyt myös laajemmin hallintotieteellisesti ajateltuna selvää tarvetta, vaikka tällainen funktionaalinen oikeudellisten ilmiöiden tarkastelutapa ei olekaan saanut laajempaa kannatusta Suomessa keskeisen julkisoikeuden ja yksityisoikeuden melko terävään jakoon pitäytyvän oikeusajattelun piirissä.

Mutta ajat muuttuvat. Voimassa olevassa uudessa kuntasääntelyssä esimerkiksi kunnan omistajapolitiikan määrittelyyn ja omistajaohjauksen lainmukaiseen toteutumiseen kytkeytyvät ammatillisen kuntajohdon tulokselliset toimintatavat edellyttävät kuntajohdolta tuntuvaa panostusta näiden asioiden käsittelyyn. Vastaavanlainen asetelma on luottamushenkilöosallisuuden kannalta elintärkeän kunnanhallituksen suorittaman konserniohjauksen vaikuttavuuden edellytysten toteutumisessa. Edellytysten toteutuminen riippuu huomattavalta osin ammatillisen kuntajohtamisen konserniasioita koskevasta toiminnasta ja itse johdon toimintavelvoitteiden määrittelystä, mihin esimerkiksi kunnanjohtajaa koskevan johtajasopimuksen pakollisuus uudessa kuntalaissa tarjoaa yhden merkittävän työvälineen mm. työnjaollisista asioista sopimisen osalta.

Yhteystiedot: Tutkija Asko Uoti, Johtamiskorkeakoulu Tampereen yliopisto
(asko.uoti@uta.fi)